

КОНВЕНЦІЯ У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧУЄ ОРГАНІЗАЦІЮ

ФІНСБУРГ (ПА.) — Продовжуючи організацію конвенції У. Н. Союзу вибрано заступниками голови конвенції: Івана Іванчука з Дітройту й адв. Івана Кузя з Дітройту. Потім секретарями: Евгена Ляховича й Михайла Гузиляка. До комісії виборчої (з 7 членів) увійшли: д-р С. Кулик, І. Кривокульський, М. Бузько, В. Шевчук, Ю. Павчак, о. Г. Пипюк і М. Близняк.

До комісії просьб і скарг (з 5 членів) вибрані: С. Морозович, А. Сміт, С. Курляк, М. Фук і Катерина Габрильовська.

До комісії пресової (з 3 членів) вибрані: Г. Зепко, І. Романишин і Т. Литвиник.

ПОСАДНИК МІСТА ВІТАЄ КОНВЕНЦІЮ.

Першого дня вівіда конвенцію У. Н. Союзу й зложив їй привіт від заряду міста посажник Говард Миллен.

У своїй промові до конвенції посажник Миллен підчеркнув, що це одна з найбільших конвенцій, які радили в місті Гарисбургу, та що спосіб ведення нарад видимо є демократичний.

У вівторок рано по прочитанні листи делегатів і протоколів приступлено до звітів головних урядників У. Н. Союзу. Як звичайно звіти урядників почалися звітм головного представника У. Н. Союзу Миколи Мурашка.

ПІКЕТИ НЕ ПУСКАЮТЬ РОБІТНИКІВ НА РОБОТУ В ДОКАХ

САН ФРАНСІСКО. — Масові збори страйкуючих докових робітників, що належать до Американської Федерації Праці, постановили відкинути просьбу „уряду для заряду продукцією” („О-Пі-Ем”), щоби здержатися до страйком до погодження спірних питань конференцією представників сторін.

Тимчасом пікети, усталені зложж ІІ фабрик Американською Федерацією Праці й Конгресом Промислових Організацій, поведи по повній залученості. Поліція змобілізована в великому числі, поводитися спокійно.

ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ САМОСТІЙНОСТІ ХОРВАТІ.

ВАШІНГТОН. — Константин Фотіч, югославський посол, зложив у департаменті стейту формальний протест проти створення самостійної Хорватії.

Посол каже в своїм протесті, що Хорватію створила Німеччина „беззаконним актом”, бо мовляв це противиться міждержавному закону. Мовляв, Югославія не буде признавати ніяких актів цієї нібито незалежної Хорватії.

СЕНАТСЬКИЙ КОМІТЕТ ЗА ЗАХОПЛЮВАННЯ КОРАБЛІВ.

ВАШІНГТОН. — Сенатський комітет для торгівлі одобрив проект закону, що дає президентові як начальному командантові флоту право захоплювати чужинські кораблі, що знаходяться в американських портах без діла внаслідок війни.

За проектом заявлено ІІ сенаторів, проти 4. По одобренні проекту відслано його до повної палати, де правдоподібно ще цього тижня почнеться над ним дебата.

НЬЮЙОРСЬКИЙ ПОСАДНИК ПРОТИ ГУВЕРА.

НЬЮ ЙОРК. — Ньюйорський посажник Ля Гвардія виступив проти радіової промови бувшого президента Гувера, зверненої проти конвоювання кораблів, що везуть амуніцію до Англії.

Ля Гвардія вказував на противорічності в промові Гувера; мовляв, як Злучені Держави вишлють Англії все, що Гувер їм радить вислати, але без конвою, то це все найдеться не в Англії, а на дні моря.

ХВАЛИТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ.

ВАШІНГТОН. — У своїй промові перед Краєвим Жіночим Демократичним Клубом говорив генерал Генрі Арнолд, начальник летунського корпусу американської армії, що американські літаки типу „літаючих фортеці” показали в справжній війсьній службі в Англії дуже добрими. Вони, мовляв, виказали свою справність підчас довгих налетів на Німеччину.

УРЯД АРЕШТУЄ ДАЛІ.

НЬЮ ЙОРК. — На приказ імміграційного уряду арештовано тут знову двох італійців, котрим закидається безправний добуток у Злучених Державах.

Арештовано теж ще двох німців, що перебувають тут безправно. Всіх відставлено на Еліс Айленд.

АМЕРИКА БУДЕ ДЕРЖАТИ ВІЙСЬКА В КИТАЮ.

ВАШІНГТОН. — Секретар Стейту Кордел Гол заявив публічно, що американський уряд зовсім не бере під увагу думки відкидати свої війська з Китаю.

До цієї заяви Гол додав, що постанова не відкидати тепер військ з Китаю не означає ще, що американський уряд не хоче зрестися своїх прав екстериторіальності; він цих прав зречеться, як у Китаю утвердиться влада.

КРАВЕЦЬКІ РОБІТНИКИ ДОБИЛИСЯ ПІДВИШКИ ЗАПЛАТИ.

НЬЮ ЙОРК. — На основі нової угоди між союзом кравецьких підприємців і юнією кравців, що належить до Конгресу Промислових Організацій, робітники дістали підвищу заплати, що буде коштувати підприємців 6 мільонів доларів річно.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОМОВИТЬ ДО КРАЮ 27. ТРАВНЯ

ВАШІНГТОН. — Через свою недугу президент Рузвельт відкидав заповідану промову на зборах Пан-Американської Юнії дня 14. травня, а за те промовить у своїй черговій „балаці коло печі” дня 27. травня.

З цього факту роблять газети висновок, що на думку президента політична ситуація за два тижні вийнється настільки, що уряд буде моти заняти авторитетне становище.

ВІДГУКИ АФЕРИ ГЕСА В ВАШІНГТОНІ

ВАШІНГТОН. — Вістка про втечу нацистичного лідера Рудольфа Геса до Шотляндії зробила поважне враження на всі дипломатичні круги в цій столиці. Загально вважають що подію поважним ударом у нацистичний престиж. Дехто посувається так далеко, що каже, що ця подія повертає в нівець усі вислади нацистичної кампанії на Балкані.

Дипломати висказують здогади, що подія вказує на глибокі розходження серед нацистичної еліти.

Д-р Вінфред Оверголсер, начальник шпиталю св. Єлисавети, головної федеральної установи для умово хорих, каже, що поведінка Геса зовсім не вказує, щоб він був умово хорий, хоча можливо, що він є нервовий і опанований страхом за остаточний вислід теперішньої війни.

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР КОНФЕРУЄ З ПРЕЗИДЕНТОМ

ВАШІНГТОН. — Роберт Годдон Мензис, прем'єр Австралії, відбув довшу конференцію з президентом Рузвельтом.

По конференції з президентом він мав довшу конференцію з представниками преси, а потім говорив у пресовім клубі. У цій промові він вказав, що нині війну може виграти лише той народ, що береться до війни всіми силами, що стоять йому до розпоряджності.

МОСКАЛІ ПРО АНГЛІЙСЬКІ БОМБИ

ЛОНДОН. — Англійське радіо подало, що „Красная Звезда”, орган червоної армії, приписує англійцям великі можливості бомбардування німецьких портів, що є під німецькою окупацією. Згаданий орган подає, що РАФ часто нівечить німецькі оперативні приготування.

ЕСПАНСЬКІ ЗМІНИ ТА ПОІЗДКА ДАР'ЯНА — ВСЕ ДЛЯ ОДНОЇ ЦІЛІ

ВІШІ (Франція). — Французькі джерела подають, що недавні персональні зміни в еспанській Фаланзі, як рівнож стріча Дар'яна з Гітлером, є приготування Європи до майбутньої стрічі Гітлера, Мусоліні та Сталіна.

ЗАСУДИ ЗАЛІЗНО-ГВАРДІЙЦІВ В РУМУНІ

БУКАРЕШТ (Румунія). — Військові трибунали в Букарешті засудили 225 осіб за приналежність до Залізної Гвардії, що даліше підпорядковується Горіі Сіма. Багато підсудних, переважно студентів та молодших станишн армії, засуджено на довгі літа тюрми.

МАДЯРИ ПРОТИ АНГЛІЙСЬКИХ ФІЛЬМІВ

БУДАПЕШТ (Мадярищина). — Мадярський уряд заборонив висвітлювати англійські фільми по кіно-театрах Мадярищини. Ця заборона не відноситься до фільмів, що буди на-світлені в Злучених Державах Америки.

ПРИЗНАЮТЬ ВЖЕ МОСКВІ СФЕРУ ІНТЕРЕСІВ

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Турецька преса заповідає блищ зносини між Німеччиною та Советським Союзом. Часопис „Сні Сабаг”, йде так далеко й твердить, що між Москвою та Берліном вже поділено війну добіч. На основі того поділу Москва має забрати Іран (Персію) та цілу Індію, а Німеччина задержить під собою цілий Близький Схід.

НІМЕЧЧИНА МОВЧИТЬ ПРО МОСКВУ ТА ІРАК

БЕРЛІН. — Коли цілий світ розписується про німецькі пляни на Близькому Сході, то Німеччина загадочно мовчить. Німецькі урядові чинники не сказали ані слова, коли Сталін визнав про-німецький уряд в Іраку, як також не заявили, чи Німеччина пішла поміч арабам чи ні.

ТІ, ЩО ВОЮЮТЬ, ІДЯТЬ. — Жовніри британської армії, десь у Еритреї, в Африці, повоювавши з італійцями, засіли до біду. Світлина походить з англійських жерел.

РУДОЛЬФ ГЕС УТІК ЛІТАКОМ ДО ШОТЛЯНДІ

ЛОНДОН. — Англійське міністерство заграничних справ повідомило, що Рудольф Гес, третя по Гітлерові особа в Німеччині, вискочив легкопадом біля Глясгова, в Шотляндії, та є тепер воєнним полоненим англійців. Комунікат стверджує, що Гес піддався без жадного опору, подаючи своє ім'я як Горі, а нційно опісля представився як Гес. Англійський уряд вислав до Шотляндії свого представника, який ствердив, що полоненим німцем є дійсно Рудольф Гес.

„ГАЛЮЦІНАЦІЇ” ЧИ СТРАХ ПЕРЕД „ЧИСТКОЮ”?

БЕРЛІН. — Німецький уряд в офіційному комунікаті заявив, що Гес від довшого часу був нездоровим на умі та терпів на „галюцинації”. Тому то Гітлер заборонив йому виїжджати літаком, а останній його лет був без відома Гітлера, ддятого ад'ютантів Геса з місця арештовано. Німецький уряд подав, що Гес правдоподібно загинув в летунській катастрофі.

ЛОНДОН. — Англійські урядові кола стверджують, що по докладному медичному огляданні лікарями, було стверджено, що Гес цілком нормальний та не зраджує найменших виявів помішання розуму.

Англійські чинники є переконані, що Гес втік перед „чисткою” Гітлера. Від останніх кількох місяців про нього було чути дуже мало в Німеччині. Коли 1. вересня 1939 р. Гітлер пішов війною на Польщу, він назначив Рудольфа Геса, другим по Герінгові, своїм наслідником на випадок його смерті. Гес, отже, належав до найвищої нацистичної гієрархії. Він брав участь в гітлерівському рухові від самого початку. Тому його втеча повна загадок і криє відай в собі якусь велику тайну.

НІМЕЧЧИНА ГОТОВА ДО ВІЙНИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ.

АНКАРА (Туреччина). — Франц фон Папен, німецький амбасадор до Туреччини, повернувся літаком з Берліна та мав привести готовий план німецько-турецького пакту. Змісту пакту не подано, однак сподіються, що буде це пакт не-нападу, та буде відноситися до німецьких плянів на Близькому Сході.

Становище Росії все більше вияснюється.

Турецькі чинники заявляють, що з визнанням Москвою про-німецького уряду в Іраку, вияснюється все більша й більша роль Росії на Близькому Сході. Вона активно приступить до воєнних операцій на Близькому Сході, й тому то останній її крок уважається надзвичайно важним. Кружляють погослови, що в слід московським визнанням, і Берлін пішле свого дипломатичного представника до Багдаду, столиці Іраку.

Україна даліше журить Советів

Турецькі кола стверджують, що Москва йде тепер на припони Німеччині без великих спротивів, а лиш з одного ціллю, а саме відтягнути якнайдовше німецький напад на Україну, який в опінії турків є неминучою річчю. Українське збіжжя та кавказька нафта, твердять турки, одинокі можуть врятувати Німеччину перед англійською бльокадою.

АНГЛІЯ НЕ ЗАСКОЧЕНА МОСКОВСЬКИМИ СКОКАМИ.

ЛОНДОН. — Визнання Москвою іракського уряду, який тепер є у війні з Великою Британією, та можливість московсько-німецького маршу на Персію та Індію, не є цілком несподіваними новинами для англійського уряду. Навпаки, в Лондоні давно знали, що большевицька Росія, маючи замкнений вихід з Балтику та Чорного моря, буде шукати виходу в світ через Перський Залив та Індійський Океан. Однак в Лондоні даліше вірять, що зудар між Німеччиною та Советами є неминучим, і прем'єр Чорчил та цілий англійський уряд мають повно доказів, що як тільки Німеччина буде мати свободнішу руку, вона зараз заатакує СССР.

АМЕРИКА НЕ ВИЗНАЄ ІРАКУ.

ВАШІНГТОН. — Секретар Стейту Кордел Гол заявив, що Злучені Держави Америки не займуть жадного становища до подій, що відбуваються тепер в Іраку. Департамент Стейту рівнож заперечив категорично всякі погослови, начеб то Президент Рузвельт обіцяв поміч англійцям в Іраку за відтягнення ними відомої Деклярації Балфура, яка обіцяла зробити Палестину незалежною державою для жидів, а тим ніби кривдила арабів.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею числа, в котрім оголошення хоча мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Копія належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ВАЖНУ СПРАВУ

„Новий Шлях”, український часопис, що виходить два рази в тиждень у Саскатуні, в канадській провінції Саскачевані, порушив в статті під наголовком: НЕ ЛЕГКОВАЖТЕ СПРАВИ, важливе питання української преси в Канаді.

Починається стаття в замітний спосіб порадою читачам уявити собі таку можливість, що в Канаді не стало одного дня української преси. Порада на місці й для нас в Америці, бо й тут справді можна чути людей, які говорять про українську пресу якраз такими словами, що з них можна вичути немовби бажання тої хвили, коли не стане української газети. Це відразу ставить перед читачем питання вартості преси в його рідній мові.

Коли приглянутися, що саме станеться, як не стане цієї преси, покажеться вповні її вартість і значіння. Отже якби таке сталося, то люди, які не навчилися англійської мови, не будуть знати того, що, що подає українська часопис. Правда, не будуть вони знати чого, що не представляє великої вартості, але й правдою є, що вони не будуть теж знати багато такого, що вони повинні би знати, що їм корисно знати, що їм навіть необхідно знати.

Правда, газета не має жодної такої цілі, що книжка, а все таки, якби не було української преси, не могли би розвиватися різні українські культурно-освітні, гуманітарні, церковні, просвідарські, запомогові й інші організації серед імigrantів. Ці організації спираються на газету, як будинок спирається на фундаменти.

Не знав би імigrant без газети не лише того, що він хотів би знати про свій край і народ, з котрого він вийшов, але не знав би теж багато з того, що він повинен би знати, як громадянин свого прибраного краю. При його слабій знанні англійської мови, англійська газета йому не може зробити цієї прислуги.

Вказавши на вагу української преси, згаданий часопис приходить до ствердження важливого стану української преси внаслідок воєнних умовин: „Видавничі видатки постійно збільшуються внаслідок дорожнечі паперу, чорнила, машинних частин і др. Читачі, що в більшості знаходяться також у трудних особистих матеріальних умовах, мабуть не розуміючи теперішніх величезних матеріальних труднощів своєї газети, звичайно не співаться з заплаатою за неї. Ось у цьому лежить найбільша небезпека для нашої преси під кож пору”.

Голос „Нового Шляху” замітний як признака, що теперішня газетна криза це не криза лише одного або другого часопису. Це загальна криза всієї української преси в Новому Світі.

Ця криза набирає спеціального значіння передовсім з огляду на те, що українська преса в Америці це не добитки української свободної преси в цілому світі. Як не стане свободного голосу українських газет в Америці, то не буде вже в цілому просто світі вільних органів преси, які можуть сказати свободі, без державної контролі, ні без страху, що люди почувують, що люди думають, чого люди хочуть.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО ТЕ, ЩО ДІЄТЬСЯ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

ВІД РЕДАКЦІЇ:—На днях приїхав до Закарпаття державний американець українського роду, що перебував довгі роки на Закарпатті, покинув там вищу школу і брав активну участь в культурно-національній українській життєвій. Приїждивши він добре описав давши польським влади, як теж був свідком повторення московської господарки на західно-українських землях. Імени очевидця не подаємо за зрозумілих причин. Спостереження цього американського громадянина подіємо в серії статтей, з яких ця є перша.

I.**Останні Дні Панування Польщі на Українських Землях.****Що діялось на українських землях?**

Від самого початку 1939 р. Польща повела ще безогляднішу проти-українську політику. Повстання Карпатської України зelekтризувало українські маси на цілій Західній Україні. Численні маніфестації, богослуження по церквах, збори різних організацій та установ давали польській адміністрації до нових жорстоких утисків. Але це вже не була якась державна машина, що керує доцільно державним апаратом, бо літом 1939 року польська державна система поставила українців поза всякий закон, кинувши їх на полату карним експедиціям та озброєним бандам колоністів і місцького шумовиння.

В липні та серпні 1939 р. в повітах Підгайці, Бережани, Тернопіль, Бучач, Збарж, Заліщики, Тереховля й Золочів, діялося справжнє пекло. Від села до села їздили поліційні авта та т. зв. відділи „К. Г.”, цебто „карни гарнізон”. Були це відділи, створені спеціально для нищення українців. Складалися вони у більшій своїй частині з кримінального місцького елементу, який рекрутувала польська адміністрація для пацифікації українських сіл. Відділи К. Г. мали зелене умундування, гранатові нарамники з буквами „К. Г.”, револьвер, кріс, гумову палицю та штилет.

Вони їздили від села до села та вчиняючи всюди криваві поминки. В тому їм помагала польська поліція на місцях, що задалегідь приладжувала списки тих українців, які мали внаслідок жертвою „карного гарнізону”.

Пам'ятаю дуже добре таке „гуляння” відділів К. Г. по селах над Золотою Липою, цебто в бережанському та підгайцькому повітах. „Спацифіковані” були такі села як Потурки, Котів, Саранчуки, Литвинів, Божиків, Волощина,

Рудники, Носів, Завалів й інші. Таке „гуляння”, як це поляки називали, відбувалося в такий спосіб:

До села їздили кілька автомобілів з відділами К. Г. Місцеві поліція, що при допомозі конфідентів, часто й українських, мала вже готовий список „подейжаних виворотюф”, зараз стягала списаних до помешкання постерунку чи до школи. При арештуванні звичайно нічого не говорили, крім слова: „Ходзі!” На постерунку, мущин справила роздавали до нага і клали на вже приготівлені причі. Потім, один з поліційнтів сідав на голову, а інші були гумовими палками. Коли по кількох мінутах жертва такого биття мліла, її відливано водою й знову бито. Коли людина мала ще яку таку пам'ять, тоді її казали співати що „Еще Польска не згігнала”, або примушували повторяти сороміцькі пісні чи образливі слова, звернені на адресу України та українського народу. В Божикові вчинили собі криваві „гуляння” під церквою. „Карни гарнізон” зробив шпалір та змушував переходити середною всіх мешканців села, цебто всіх тих, що їх успіли зігнати під церкву. Були в тоді здебільша жінки з дітьми та старші люди. І їх не минули гумові палки та копання поліційними чобітьми, як переходили через поліційний шпалір.

В Литвинів, підгайцького повіту, командант такого відділу К. Г. приказав публічно о. Вол. Литвинського, місцевому пароху, перед усіми людьми очистити чоботи та повторити під загрозою револьвера, що „України не било і не бендзе”.

По такій операції тих, що були на списках, вивозили автами до таких міст як Бережани, Підгайці чи Тернопіль. Там їх кидано до тюрми. Інтелігентів вивозили до Берези Картузької. Знову менше діяльних українців випускали по кількох днів на це, щоб за

кілька днів знову їх забирати до тюрми. Можна сміло сказати, що по селах, які я знаю, було 90% мешканців битих або арештованих, а лиш мала частина врятувалась утечею до лісів чи на друге село або місто.

До Берези Картузької забрали ще на початку о. М. Мясика з Новосілок, підгайцького повіту, дир. Івана Данькова, голову підгайцької філії „Просвіти” активного діяча в повіті (І. Даньків, б. член Корпусу Січових Стрільців, помер тепер в тюрмі ГПУ), з Тернополя вивезено до Берези І. Павлишина, урядовця української фабрики паперців до курення „Калина”, з Литвинова вивезено селянина Білика й інших. В серпні 1939 р. ніхто вже не знав ні рахунку ні іменних, що їх вивезли до Берези, бо вивозили їх масово ночами на автомобілях. Очевидно, що говорю тільки про те, що сам знаю і де я сам перебував.

Реакція на польські звірства.

Українці реагували як могли проти диких „гулянь” всяких „карних гарнізонів”, „стшельцув” та умундуваної поліції. Українська молодь що найбільше терпіла, тікала, куди тільки могла, в ліси, а найбільше до міст. Деякі села, головню в Бережанщині, ставили чинний опір польським карним відділам. По інших селах Підгайщини селяни відбивали карні напади каїніями, а під військові автомобілі підставляли борони. Поліція мстилася і розширива селянам, біла вікна по хатах, зривала дахівку, тощо. Та найбільше терпіли українські кооперативи, бо по таких випадках поліція їх плюндрувала, товари нищено чи змушувано як муку з цукром і т. п.

Українці вірили, що їхнім терпінням таки прийде кінець. Вони вивалили один одного в витривалості і гарту. Українські священники відгравали тут спасенну роллю, бо своїми проповідями у церквах піддержували наїрід на дусі. Польська влада так тоді поводитись, що навіть ті українці, що вірили, в якусь співпрацю з поляками, почали цілком змінювати свої погляди в тому відношенні.

Війти та солтис по селах, дарма що це ніби були надійні для поляків люди, також змінилися у своїх відношеннях до Польщі. Багато з них було битих. Пригадую, що вїт на 9 сіа у Волощині, Корнель Осадца, знаний український патріот на цілу округу (вїт за провадив у своїому селі вододотяги, так, що кожний селянин мав воду в хаті й в стаїні) був битий членами „карного гарнізону”. Йому також казали публічно чистити черевки поспіакам з згаданого „гарнізону”, що складалось з шумовиння з Підгайця, яке ще перед кількома місяцями жебрало сотика на хліб перед старостом у того самого вїта, над яким тепер знущалось.

Весь український активний елемент села став на чорній лісті відділів К. Г. Були члени „Просвіти”, Рідної Школи, кооператив, „Сільського Господарства”, драматичних кружків чи хорів, все це було безпощадно нищене карними експедиціями.

Німечко - советський пакт та польська реакція.

Коли 23. серпня 1939 р. радніші радіві комунікати подали про заключення німечко-советського пакту, дуже мало було таких поляків, що вірили, що це було звернене проти Польщі. Урядові комунікати інтерпретували цей пакт як спробу Німеччини „застрашити Польщу”, щоб тим разом змусити її до уступок в справі Данцігу. Та війна висіла вже на волоску. Вказували на те, теж і бешкетування по українських селах та знущання над українськими діячами. Це була, на думку польських патріотичних чинників, частинна підготовка до війни. Зате на інших ділянках поляки дуже мало робили. Здавалось, що щось осліпило польський уряд та цілий наїрід. Якесь незрозуміла зарозумілість та самопевність охопили цілу польську суспільність. І тому всі вони дотримувалися бі Німеччину. Замість приготуватись, то військові, учелі, постерункові й ін. вихвалялися, що „за ти дні бендзєми в Берліне”. В збройну інтервенцію з боку Москви ніхто не вірив. Такого навіть ніхто не припускав. По всіх публічних місцях порозівшувало боеві кличі, очевидно навіть тоді тілки в польській мові, про те, що поляки „сільні, зварчі і готіві”. Ось так, бомбастика заступала серйозну підготовку до боротьби з сильним ворогом.

Мобілізація й війна.

Серед таких обставин не диво, що навіть мобілізацію поляки почали дуже пізно. Відбувалася вона в повному безладді, бо була невідготівана. Такого непорядку, який був підчас польської мобілізації, не сподівалися навіть найгірші вороги Польщі. Другі річчики кликано вже в дніах 2-3 вересня, а вони майже не ставилися до місць їхнього збору. Мобілізованих кликано спеціальними картками, але фактично поліція вганяла від хати до хати та прикладами рушниця виганяла мобілізованих. Не зважаючи на страшні катування, яких зазнали українці з рук польських карних відділів за останні місяці польської окупації, вони, цебто українці, виконали мобілізаційний поклик. УНДО зложило декларацию у Варшаві, якою запевнило, що українці стануть в обороні польської держави. Це саме зробили тоді теж і жидівські послі.

З вибухом війни, українці відчували, що надходить для них рішальна хвилина. Ніхто з них не вірив, що Польща зможе далі існувати в дотеперішнім виді. Тоді третього дня по нападі німців на польську територію, поляки почали говорити про „автономію для українців”. Львівське польське радіо, крім апелів до „наших бравих українців” почало вже надавати українські пісні... Та все це виглядало радше на жарт, бо події котилися стрімголов.

Як вже сказано, польська мобілізація виглядала на якесь велике божєвілля. Не було нігде порядку, якоїсь точности чи солідности. В Тернополі цілими днями стояли змобілізовані мущини, разом з зареєкованими кінями і возами, не знаючи, що робити. Все це виглядало на якісь зле зааранжовані ярмарки по містах.

Та німці скоро унеможливили навіть і ту мобілізацію. Уже на третій день вони бомбардували Тернопіль. Залізниці, лінії Красне-Золочів-Львів, та Львів-Тернопіль були чисто знищені. З Тернополі всі вони дотримувалися бі Німеччину. Замість приготуватись, то військові, учелі, постерункові й ін. вихвалялися, що „за ти дні бендзєми в Берліне”. В збройну інтервенцію з боку Москви ніхто не вірив. Такого навіть ніхто не припускав. По всіх публічних місцях порозівшувало боеві кличі, очевидно навіть тоді тілки в польській мові, про те, що поляки „сільні, зварчі і готіві”. Ось так, бомбастика заступала серйозну підготовку до боротьби з сильним ворогом.

Серед таких обставин не диво, що навіть мобілізацію поляки почали дуже пізно. Відбувалася вона в повному без-

ладді, бо була невідготівана. Такого непорядку, який був підчас польської мобілізації, не сподівалися навіть найгірші вороги Польщі. Другі річчики кликано вже в дніах 2-3 вересня, а вони майже не ставилися до місць їхнього збору. Мобілізованих кликано спеціальними картками, але фактично поліція вганяла від хати до хати та прикладами рушниця виганяла мобілізованих. Не зважаючи на страшні катування, яких зазнали українці з рук польських карних відділів за останні місяці польської окупації, вони, цебто українці, виконали мобілізаційний поклик. УНДО зложило декларацию у Варшаві, якою запевнило, що українці стануть в обороні польської держави. Це саме зробили тоді теж і жидівські послі.

З вибухом війни, українці відчували, що надходить для них рішальна хвилина. Ніхто з них не вірив, що Польща зможе далі існувати в дотеперішнім виді. Тоді третього дня по нападі німців на польську територію, поляки почали говорити про „автономію для українців”. Львівське польське радіо, крім апелів до „наших бравих українців” почало вже надавати українські пісні... Та все це виглядало радше на жарт, бо події котилися стрімголов.

Як вже сказано, польська мобілізація виглядала на якесь велике божєвілля. Не було нігде порядку, якоїсь точности чи солідности. В Тернополі цілими днями стояли змобілізовані мущини, разом з зареєкованими кінями і возами, не знаючи, що робити. Все це виглядало на якісь зле зааранжовані ярмарки по містах.

Та німці скоро унеможливили навіть і ту мобілізацію. Уже на третій день вони бомбардували Тернопіль. Залізниці, лінії Красне-Золочів-Львів, та Львів-Тернопіль були чисто знищені. З Тернополі всі вони дотримувалися бі Німеччину. Замість приготуватись, то військові, учелі, постерункові й ін. вихвалялися, що „за ти дні бендзєми в Берліне”. В збройну інтервенцію з боку Москви ніхто не вірив. Такого навіть ніхто не припускав. По всіх публічних місцях порозівшувало боеві кличі, очевидно навіть тоді тілки в польській мові, про те, що поляки „сільні, зварчі і готіві”. Ось так, бомбастика заступала серйозну підготовку до боротьби з сильним ворогом.

Серед таких обставин не диво, що навіть мобілізацію поляки почали дуже пізно. Відбувалася вона в повному без-

ладді, бо була невідготівана. Такого непорядку, який був підчас польської мобілізації, не сподівалися навіть найгірші вороги Польщі. Другі річчики кликано вже в дніах 2-3 вересня, а вони майже не ставилися до місць їхнього збору. Мобілізованих кликано спеціальними картками, але фактично поліція вганяла від хати до хати та прикладами рушниця виганяла мобілізованих. Не зважаючи на страшні катування, яких зазнали українці з рук польських карних відділів за останні місяці польської окупації, вони, цебто українці, виконали мобілізаційний поклик. УНДО зложило декларацию у Варшаві, якою запевнило, що українці стануть в обороні польської держави. Це саме зробили тоді теж і жидівські послі.

З вибухом війни, українці відчували, що надходить для них рішальна хвилина. Ніхто з них не вірив, що Польща зможе далі існувати в дотеперішнім виді. Тоді третього дня по нападі німців на польську територію, поляки почали говорити про „автономію для українців”. Львівське польське радіо, крім апелів до „наших бравих українців” почало вже надавати українські пісні... Та все це виглядало радше на жарт, бо події котилися стрімголов.

Триднєва Україна.

Як тільки українці побачили, що польська влада не вміє ніяк дати собі ради, почали наставляти свою власну. І так в повітах Бережани, Підгайці, Тернопіль, Тереховля, Збарж, Бучач, Заліщики, цебто аж по Збруч, існувала на протязі трьох днів українська влада.

АНДРИЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

БОГДАНКО

Історичне оповідання з другої половини XVI століття.

(11)

Горе піхотинцям, між яких вженеться з шаблюкою чи зі списом кіннотчик. Не сам лиш він рубав ворога, а й кін йому помагав. Він зі своїм паном за-одне: одне тіло, одна душа, вони розуміють один одного. Козак рубає шаблею, кін розбиває й валить до землі грудьми, кусав зубами, то-лочить передніми ногами, бе задніми, він не менше робить ворогові шкоди, як озброєний козак...

Таке було й тут. Деякі татари, наїві одягнені, скакали в воду. Та їх як не досяг спис із берега, то досягла мушкетна куля, чи стріла з натягнутого лука.

Богданко був між першими. Наче той справдішній янгол смерті твердою рукою стинав татарські лоби одним махом гострого меча, що його дав йому при прощанні тесть.

Хто в бою його бачив, пі-коли не пізнав би був його: очі набігли кровю, закушені губи, уста наче щось шептали за кожною відрубаною татарською головою. Козаки з дива не сходили. Татар задишилися всього кілька, між ними якийсь татарський старшина, що ломаною українською мовою обіцяв за себе окуп. Саме договорилися за ціну, як прискочив яструбом Богданко і відрубав татарині голову.

— Це тобі окуп за дружину, за сина, за матір! — крикнув несамовито. Богданко зареготався страшенно й пігнав добивати решту...

— Розрубав кількасот дукачів, — сказав один козак. — Запропастив кількох бранців, — обізвався другий. — Добре, певне, йому допекади...

— Не чув, як просичав, закого окуп бере?

— Страшно завзятий, добрий на ватажка.

Так говорили одні, відпочиваючи. Інші погналися за арканами ловити татарських коней, що порозбігалися, налякані галасом битви.

— А коли підемо на тих? — питав Богданко отамана Жолуба, вказуючи на другий бік.

— Ті до нас уже не прийдуть, а нам туди не подорожі.

— Отаман! Мене страшно свербить рука. Як би мені так зібрати кількох охочих, перейти ріку...

— Буде з тебе! Шкода людей та коней. Я не боюся, що татари нас вигублять, але несправа... переправа, козаче! Дніпро, любить своїх чубатих діток, але жартувати з ним не слід. Кого візьме в свої обійми, живим не випустить.

Не було ради. Отаманський наказ — закон!

Козаки забрали пригожу зброю, сікла, то-що, поспинали татарські коні й пустилися додому. Вони знали, що тепер якийсь час буде спокій.

Татари з того боку Дніпра

дивилися безрадно на розгром найкращої своєї частини. Вони кидали в бік козаків прокляти.

На Січ прийняли загін радісних витуків. Про завзятий та меткий Богдана Ружинського йшли по курнях розмови:

— Побачите, що з нього ще вийде другий Байда-Винищевський!

Повага та значіння Богдана Ружинського на Січ найбільше ли з дня на день. Алеж бо й не диво: де пахло походом, хоч і найнебезпечнішим, віншов добровольцем, не вагувався йти на найбільшу небезпеку, коли була справа з татарами... А було в тому часі декілька вдалих походів на погайські улуси³¹⁾ та на турецькі оселі над берегами Чорного моря. Та тільки вони його не вдовольняли. Йому хотілося застукати татар у їх власній хаті, у Криму.

Богданко раз-у-раз заохочував козаків до такого походу й таки добився того, що козацтво зажадало від

старшини, щоб скликала велике коло.

Коли козацтво зійшлося, старшина ввійшла всередину кола з відзнаками свого уряду, січові літаври³²⁾ замовкли, кошовий поспитав козацтва, на що скликало велике коло?

Виступив один запорожець:

— Товариство в похід преться. Давно вже більшого походу не було, а ми не на те тільки живемо, щоб від погайських конокрадів обганятися, сіл везити, за ордою стежити та переправ пильнувати. Цим козацтво нівечиться, втрачає силу свою й бабіє...

А орда що-раз нахабнішає, під Січ підходить, у наші кітли заглядає. Треба татар по-вчити, треба їх у їх коді застукати, треба Кримові пригладитися, що ми ще живемо...

— Добре говорить, — гукали козаки: — нам на Крим треба...

— Чи товариство згідне з цим? — спитав кошовий.

— Згідні!

— А може є такі, що не хотять?

— Таких у нас не буде...

— Отож вирішено йти на Крим. Та всім кошем нам іти

не можна, — казав кошовий; — годі залишати Січ-матір без захисту. Ми підемо в похід усі, а погайська орда підляне, що на Січ пусто, нападє на нас та все до-тла поруйнує...

— Добре кажеш, батьку кошовий, — обізвався старший запорожець, — не слід Січ залишати без оборони, всім кошем іти нам не можна.

— Як так, то вибирайте собі до того походу наказного,

— сказав кошовий.

(Дальше буде)

³¹⁾ Дмитро Байда-Винищевський — волинський пан, перший знаменний козацький старший, побудував 1552 р. укріплення на Малий Хортиці (острів на Дніпрі) для боротьби з татарами. При допомозі Литви в Москвитини вів боротьбу з татарами. В поході на Волощину по-пав у турецький полон, і в Царгороді 1563 р. його покарали на горло. Про Винищевського народ склав багато оповідань та пісень, де він згадується „Байдою”. Одну з цих пісень ми й досі співаємо („Ой, не Байда Мел-Горіаху”).

³²⁾ Улус — країна, що належала якомусь татарському, чи турецькому роду.

³³⁾ Літаври — мідяні кітли (бубни) з натягнутою на них шкурою; ними скликали на раду.

³⁴⁾ Назначений кошовий — заступник кошового, його вибирали на якийсь час, а тоді він мав ті самі права, що й кошовий.

(Продовження на ст. 3-тій)

Хто виграє війну, питали кореспонденти Сметону?! На це не хотів він відповісти, бо казав, що в сьогоднішніх часах не виплачується бути пророком.

Тоді ми вчилися воєнній тактиці в теорії, та тепер можна її вивчити з дійсних подій у кожній околиці.

І хто сплине цю історію у країнських боевищ з військовій точки погляду, зробить велике і корисне діло.

Проф. Микола Чубатий.

ОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВОЮ

(3 серії докладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східно-Європейських мов Колумбійського університету разом з У. Н. Союзом).

(16)

Українська освіта та шкільництво.

Українська освіта та шкільництво пробивали собі шляхи аж до нині серед невимовно важких обставин хочби тому, що шкільництво та освітні установи в цілій Європі (можливо з винятком Англії) є під виключною контролею державної адміністрації, яка старалася накидати тим установам свій ідеологічний напрям у вихованні, на російській Україні аж до 1917 року не було ніяких українських шкіл, тільки російські. Деякі російські державні установи як прим. Харківський університет чи Юго-Западне Отделение Императорского Географического Общества чи Историческое Общество Нестора Липовица чи знаменитий історико-літературний журнал Киевская Старина тільки тому мають заслуги перед українською культурою, що в них головню працювали українці та використовували їх офіційну марку для культурної української роботи опрацюючи українські теми в чужій мові. Зрештою на Україні в шкільництві чи освітніх установах працювали звичайно найбільш

ші вороги української культури. Деякі з них як приміром так звані **западноруські школи істориків** російський уряд свідомо попирав для ширення помилкових поглядів на українську культуру. Та школа істориків все дуже старанно закривала сліди лунності українського народу зі західною Європою, видвигала сильні інтереси українського та російського народу (прим. оборона православ'я), українську католицьку культуру представляла як чужу інтригу та промовчувала її роллю в житті української нації. Розпалювала вона ненависть до поляків, але замовчувала печально всі наслідки Росії над Україною. Вплив тої історичної школи навіть на українських старших істориків був значний. Він ще нині популярний серед української старшої інтелігенції.

Розвиток української культури в границях Австрії.

Кращі обставини найшла західна частина українського народу для розвитку своєї культури під пануванням Австрії; вони погіршилися зовсім в часі 20-літнього володіння на тих землях Польщі. Централь-

на Духова Семинарія у Львові (1783), інститут українських студентів при віденському університеті званій Барбарей, низка українських університетських кафедр при львівському університеті на переломі XVIII і XIX стол. звані Студієм Рутенум, а згодом нечисленні, але визначними науковими силами обсажені кафедри на львівському університеті при кінці XIX та на початку XX століття зробили прямо переломову роботу в движенні української національної культури. До першої російської революції (1905) Львів був одним з скарбоників. Довголітня боротьба за основи повного українського університету у Львові, до якого заклали з одного боку не хотіли допустити на тій частині Австрії всесильні поляки, з другого боку Росія дипломатичними інтервенціями, був доказом культурного зросту тої частини української нації. Австрійську частину України або так звану Галичину перед світовою війною загально стали називати **Українським Півноччю**.

Австрія розбудувала цілу сітку українського народного шкільництва та частинно середнього; потрібні браки доповняв український наріз закладами приватних шкіл силами всенародної установи „Рідної Школи“.

Розбудоване Австрією українське шкільництво на 85% зліквідувала польська адміністрація, коли на ті землі прийшла Польща до влади.

Боротьба за український університет у Львові під Польщею довела до утворення університету в історії вселюдської культури, бо до утворення Українського Тайного Університету у Львові. Повних 4 роки існувала тайна найвища школа постійно переслідуювана польською поліцією, серед постійної конфіскації книжок, професорських викладів або й шкільного приладдя. Нерідко професор з комплетом своїх слухачів та слухачок був арештований. А проте чотири роки тривали прелекції, іспити. Наукове ім'я професорів склонило кілька сусідніх заграничних університетів ті студії вповні признавати; не признавали їх тільки польський уряд.

Українська наука модерних часів.

Навіть серед тих непригожих обставин розвивалася українська наука. Краще розвивалися гуманістичні науки ніж математично-природничі (Сайнесс). В історичних науках треба розрізнити стару школу істориків, до якої зачисляють М. Костомарова, В. Антоновича, Ор. Левницького, Ол. Лазаревського, Мих. Драгоманова, Єфименко, Дм. Багача та других.

Творцем нової історичної школи став Мих. Грушевський та ціла його школа на східній та західній Україні як Дорошенко, Томашівський, Крип'якевич, Круницький, Антру-

ПЕРЕЙШОВ ПІШКОМ 1,600 МІЛЬ.—Ед Бордерс, 26-літній уроженець Аляски, прибув онді з своєю собакою Бучом до Сіетла, в стейті Вашингтон, перейшовши з Фербенкса, на Алясці, 1600 миль дороги.

сик, Окиншевич, Боршак та другі. Маю теж честь вислати себе учнем Мих. Грушевського, найбільшого українського історика.

Дослідниками української літератури були Огоновський, Ст. Стоцький, Перець Кримський, Єфремов, М. Грушевський, Возняк та другі. Етнографію досліджували В. Гнатюк та Ф. Колесса.

Визначним українським соціологом був Богдан Кистяківський, економістом Туган-Барановський, філософами Мірчук та Батей, фізиком Іван Пулюй, винахідник проміння, що прямо наведи Рентгена на відкриття ексерей т. зв. „Пул-ней-рей“. Славним математиком 19-го століття був Остроградський та жинючі Кравчук, Гравс, Вол. Левинський, антропологами Хведір Вовк, Раківський, географами Рудницький та Кубійович, археологами В. Щербаківський, Пастернак, Борковський, геологом Ю. Полянський.

Осередком української науки аж до світової війни було львівське Наукове Товариство ім. Шевченка, зорганізоване на взір академії наук. Найкращий його розквіт був під проводом проф. Грушевського впродовж останніх 20 літ перед вибухом світової війни.

Українська наука по світовій війні на східній та західній Україні.

Можливості повного та свобідного культурного розвитку на Східній Україні відіслав український наріз доперва по вибуху російської революції та по відбудові української держави. Однак це був занадто бурливий та короткий час до розгорнення широкої культурної праці. Всеж таки за той час основано два українські університети в Києві та Кам'янці, частинно українськостановлено університети в Одесі та Харкові, основано Всеукраїнську Академію Наук в Києві. Праця розпочалася на широкі розміри, однак перервала її більшовицька окупація України.

(Кінець буде)

ВЕСТМІНСТЕР АББЕІ ТА ПАЛАТА ГРОМАД ЗБОМБАРДОВАНІ НІМЕЦЬКИМИ ЛІТАКАМИ

ЛОНДОН. — Численні німецькі літаки доклали одного з найгірших воздушних рейдів, які тільки знав Лондон від вибуху війни. Вони збомбардували Палату Громад та один з найкращих під архітектуральним оглядом будинків Лондону, Вестмінстер Аббей. Вестмінстер Аббей це вікова катедраль, де від 900 літ коронувалися англійські королі та королеви та де спочивають могили найславніших англійських поетів та письменників. Частина британського парламенту, а саме Палата Громад, рівнож знищена й мусить бути перебудована. Запальні бомби знищили частину відомого Британського Музею, а саме його Єгипетську секцію та славну на цілий світ бібліотеку. Ушкоджений також відомий на цілий світ великий годинник, т. зв. Біг Бен в Вестмінстері. Крім того німецькі літаки знищили другі будинки, а між ними вісім шпиталів.

Згідно з заявами німецького командування, німецькі літаки скинули 100,000 запальних бомб на Лондон в минулу суботу. Як можна сподіватися, це не німецька відплата за англійський рейд на Берлін минулого тижня.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НОРТМБЕРЛЕНД, ПА. — Місячні збори Бр. св. Михала, від. 357, відбулися в неділю, 18. мая, в 2. годині пополудні, 20 Кінг-улиці. Присутні члени прибули наче. — А. Возний, секр.

ПАСЕИК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбулися в неділю, 18. травня, в годині 2. попол., в локалі У. Н. Лому, 237 Говп-Еве. Пасейк. Позамісцевих членів повідомляється, що новий адрес секретаря є такий: Peter Holowachuk, 362 Semel Ave., Garfield, N. J. — Петро Головачук, фін. секр.

ПАСЕИК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97, відбулися 18. мая, в 2. год. в галі церковній, 47 Говп-Еве. Присутні члени приходили на збори трохи численніше, а догучуючи прийти й заплатити свої догги. — Бродський, предс.; М. Табачук, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83, відбулися в неділю, 18. травня, в годині 1. пополудні, в домі У. Н. Горюха, 847 Норт-Френк-ліні-ул. Присутні члени прибули на ці збори, на котрих кожний член одержав дивіденду від У. Н. Союзу. Буде звіт делегата з конвенції. Догучуючи члени просилися прийти й виплатити свій догг. — С. Чорномаз.

МІЛВОКІ, ВІС. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбулися в суботу, 17. травня, в годині 7. вечером, в церковній галі, 1231 Скот-ул. Подается до відома всім членам, щоби кожний прийшов на збори на означений час. Маємо важні справи до поладження, а описав буде роздання чеків-дивіденд, що приїшли з У. Н. Союзу. Догучуючи членам нагадується виплатити свої місячні задегги догги і забрати свої чеків-дивіденду. — Р. Сенчущин, предс.; М. Адамчук, кас.; Т. Барсук, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Сестр. Благовіщення, від. 125, відбулися в неділю, 18. травня, в год. 12:30 сповідати в парохіальній галі, Окс-лей-1-Райс-ул. — А. Васильовська, предс.; О. Оленець, кас.; І. Подола, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В Асторії, Л. А., Н. Р., померла 5. травня 1941. р. **ЮСТИНА ГАВРИЛЕНЦЬ**, члениця Братства св. О. Никодіма, від. 5. У. Н. Союзу. При смерті числила 51 літ. Похоронилася в селі Долине, повіт Стрий, в Галичині. До У. Н. Союзу вступила 27. березня 1928. р. Похорон відбувся з дому жалоби, п. Яреми в Нью-Йорку до церкви св. Юра, 1ст 7. вул. в Нью-Йорку, в четвер, 8. травня 1941. при численній співучасті членів й члениць сестраного Братства та багатьох родичів Похоронів. Похорон була дуже вичливі й тихою вчачі. Осиротіла мушя Петра і трьох повнолітніх уже синів: Дмитра, Петра і Михайла. Нехай земля у прибраній нею новій Вітчизні, Америці, буде їй пером! Михайло Бей, секр.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНО 2 МУЖЧИН до праці на фармі через місто Патерн, 5200 м. селю і харч. Також потрібно старої жінки до домашньої праці. Голоситись до: 109-11

Mr. TKACHUK, R. D. No. 1, Lambertville, N. J.

ДО ПРАЦІ НА ФАРМУ пошуку чужого чоловіка, котрий любить працювати. Мав би мешкати й заплату. Може бути українець або руский. Прощу голоситись анкетно на адресу: 108-9

NICK HANCZAR, R. R. 1, Box 60, Plainfield, Conn.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

ГАЗОЛІНОВА СТАЦІЯ з помеш, нова хата, гараж, горді, на Гайвей 29 в Нью-Джерсі. Хоч замінити за алм в місті.

ГРОСЕРІЯ І ДЕЛКАТЕСЕР, корпоративний скелет, шизкий рент, \$800 тиждневого бізнесу. Продасть дуже дешево. Голоситись до: 105-7

J. TANSKI, 17 St. Marks Place, New York City.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров

Аналіз крові для подружжого свідчення.

Геморойд й желатин лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. Gramercy 7-7697

Офісові години 10-8; неділя 11-2. Жінка-доктор до обслуговування й флюороскоп.—Екзамінація \$2.00.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛІЙ ПОХОРОН з цією перевагою: новий металевий труноу, двама автом. караваном, бальзамуванням, вишуканим Похоронним Домом і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з вишуканістю однієї й належності до церковної відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN, 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

Мирон Литвин і син
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуговування і чесна Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch office (Fljia): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8-888

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150
Обслуговування найкраще.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ-Йорку й ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: Melrose 5-6577

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ТАРЗАН, ч. 302. Генія нетрів.

THERE WAS NO TIME FOR TARZAN TO TURN UPRIGHT; SO HE CURVED HIS BACK INTO A STRONG ARCH.

З огляду на дівчину Тарзан не міг викрутитись в повітрі, щоб вилізти з руки і ноги. Тому він мусів зробити з хребта сильну дугу.

AS HE STRUCK THE SOFT, MOULDY FLOOR OF THE JUNGLE, HE ROLLED TO TAKE UP THE SHOCK.

Падаючи на м'яку землю від натиску землі він розпростував хребет. Цей рух був йому поміг, якби не тягар дівчини.

BUT THE WEIGHT OF HIS BURDEN KNOCKED THE BREATH OUT OF HIM.

П'ягар так натиснув Тарзана, що удар вибив в ньому віддих. Він лежав без руху, наче втратив притомність.

PROFITING BY HIS TEMPORARY HELPLESSNESS, THE GIRL SPRANG UP AND RAN INTO THE FOREST.

Побачивши його немічність дівчина рішила скористати з нагоди і від нього втекти. Вона це і виконала, та втекла в нетри.